

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 325

וארא | זוגיות בריאה - שני עולמות שמתאחדים

מסי לרות ארץ הנפש

שביכי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

1. פתח דבר .....
2. לכל צעד ישנה תכלית! .....
8. בשביל מה הכל? .....
10. מהאירוסין לנישואין .....
15. בריאה מיוחדת ושמה - 'אדם וחוה' .....
17. הרגשת החסרון המפתח לאחדות .....
18. הבדלים מהותיים היוצרים שלימות .....
24. וארשתיך לי לעולם .....
27. העולה מן האמור להלכה ולמעשה .....

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והתפתח ספר מודיש ורבינו דרבי יודם נייסאל אברג'ל זיע"א

8771301 345 נתיבות 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 לקבלת דגש של אור
קו 'המאיר לארץ'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פתח דבר

אָהֲרֹן אֶת־אֱלִישֶׁבַע בֶּת עַמִּינַדָב אַחֹת נַחֲשׁוֹן לוֹ לְאִשָּׁה (שמות ו, כג) - ושואלת הגמרא, **ממשמע שנאמר: 'בֶּת עַמִּינַדָב', איני יודע ש'אַחֹת נַחֲשׁוֹן' היא?** (והרי כתיב (במקום אחר): "נַחֲשׁוֹן בֶּן־עַמִּינַדָב" (במדבר א, ז))?

מה תלמוד לומר: 'אַחֹת נַחֲשׁוֹן' - מה רצתה התורה ללמדנו בציון פרט זה? אלא מכאן שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה. תנא, רוב בנים דומין לאחי האם.¹

הרב כבר הכיר וידע את דברי חז"ל הללו, אך מכיון שהפסוק הזה מופיע בפרשת וארא, בפרשה שיקראו עוד כמה שעות בבית הכנסת, לכן הוא החליט לפתוח את הפרשה ולראות את הפסוק בפנים.

ליל שבת, השעה שתיים בלילה. במטבח, בין המקרר לפלטה, ישב הרב ולמד... ולמרות שהוא היה עייף ויגע מהמאמץ של כל השבוע, הוא לא היה מוכן לוותר על שעות הלימוד הללו.

שהרי בשעות הללו מאירה הארת השבת בתוקף ובעוז... והמתיקות, והשלוה העילאית מלחכות את כל האברים והנימים...

הרב ישב ולמד בניגון, בחשק ובהתלהבות, כפי הראוי ללימוד בלילה, וכמו שנאמר: ה"נתן זמרות בלילה" (איוב לה, ז).

תוך כדי לימודו הגיע לדברי הגמרא הקדושה (בבא בתרא קי.), וקרא את לשונה: **'אמר רבא, הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה, שנאמר: 'וַיִּקַּח**

מעין החכמה

והנה, נדב ואביהו היו מצד הגבורות, ולכן התפלאה הגמרא ושאלה: איך מן החסד נולדו גבורות?

והשיבה: שרוב בנים דומים לאחי האם. ונחשון היה מצד הגבורה. וראה שם את המקורות שהביא לדבריו.

1. כתב הגה"ק רבי לוי יצחק שניאורסאהן זיע"א (ילקוט לוי יצחק על התורה, חלק ד - עמוד 166):

אהרן הוא איש החסד, וגם אשתו אלישבע בת עמינדב היתה מצד החסד. ונולדו להם (לאהרן ואלישבע) ארבעה בנים: אלעזר ואיתמר, נדב ואביהו.

ובין שני החלקים הללו, בין השליחות, אל פרעה לבין שבעת המכות, מופיע הפסוק המציין את נישואיו של אהרן לאלישבע.

הרב התבונן שוב במבנה הפרשה, והשאלה צצה במוחו: מדוע באמצע מהלך הגאולה, צויין הפרט הזה? מה הקשר בין החתונה הזו למהלך הגאולה?...

ובעקבות השאלה המדהדת הזו, נכתבה החוברת שלפניכם...

עיניו רפרפו במהירות על הפרשה, ותוך כדי כך, מוחו המהיר כברק, חילק את הפרשה לשני עינינים:

החלק הראשון - עוסק בציוויו של הקב"ה למשה: "דַּבֵּר אֶל-פְּרֹעֶה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וְיִשְׁלַח אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרְצוֹ" (שמות ו, יא)!

והחלק השני - עוסק בהנחת שבע המכות על מצרים: 'דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין, ברד'...

לכל צעד ישנה תכלית!

למצוא חתן אשר מושלם יהיה בכל המעלות, כפי שחשקה נפשו, אלא שנכון היה (רבי אלעזר) לכל מאמץ כדי להשיג את רצונו...

זמן רב חיפש, פשפש ומשמש, עד אשר הגיע לאזנו שמעו של העלם העילוי, חריף ובקי עד להפליא, רב יוסף הורוביץ, בנו של הגאון האדיר והמפורסם, רבי עזריאל הורוביץ, אבדק"ק לובלין, הנודע בכינויו: 'ראש הברזל'. השמועות המפליגות, אשר תיארו, בהתלהבות ללא מעצורים, את עוצם למדנותו מרקיעת השחקים של העלם, הסעירו את נפשו שבעת החיפושים של רבי אלעזר, והוא גמר בלבו, כי לוא אך יתאמתו בידו כל אותן שמועות, שוב לא יחסוך בדמים

ליל שבת קודש. בני משפחת כהן סיימו לשיר את הזמר: 'יה אכסוף נועם שבת'. ואב המשפחה פתח את ספר בסוד עבדיך (חלק ט - עמוד קמג) לגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א, וקרא:

גביר, צדיק וגדול בתורה, היה רבי אלעזר ליפשיץ, מחשוביה ונשואי פניה של קהילת פייטריקוב המעטירה. תורה וגדולה התאחדו על שולחנו, והוא הסתופף בצל החכמה ובצל הכסף גם יחד. כאשר הגיעה העת, והחל לתור לו חתן כפי מדתו, לא אבה לתת דעתו על בחור שרמתו פחותה מעידי עידית, ואשר שתי העטרות - בר אוריין ובר אבהן - הולמות אותו ללא ערעור... והאמת, שזו היתה משימה נכבדה לַמְּדִי,

מסילות אל הנפש

פרשת וארא - לכל צעד ישנה תכלית!

והנכבד, והכבירו הפצרות באברך
הלמדן, כי יטה שכמו למשימה המוטלת
עליו ולא ישיב את פניו ריקם.

ארז, איפוא, רבי דוד צרור מטלטלין,
עלה על הכרכרה הכבודה שהעמיד
רבי אלעזר לרשותו, ויצא את פייטריקוב
אל עבר לובלין. בצלחתו, טמון היה כתב
הרשאה מאת הגביר, כי מוסמך הוא בשמו
על זכרון דברים, להתחייב על נדוניה,
ולקבל קנין על השידוך, אם וכאשר ימצא
הבחור הנידון חן בעיניו, ויבין, כי כזה
ראוי להיות חתן בביתו של רבי אלעזר.

ככבוד רב נתקבלו פניו של רבי דוד,
שלוחו של רבי אלעזר
ליפשיץ, בבית רבה של לובלין. טבעו
של המחותן המוצע, ידוע היה ברבים,
ושמו נישא לתהילה. הזכות להשתדך
עמו, היתה משאת נפשם של רבים
ונכבדים מגדולי הדור.

לאחר ימים אחדים שעשה רבי דוד
בבית הרב, בהם נשא ונתן,
מבוקר עד ערב, עם בנו העילוי בדברי
תורה, לא נותר בקרבו של רבי דוד
ספק, כי אכן, אל העלם הזה מתפלל רבי
אלעזר כל ימיו, ואל שכמותו הוא נושא
את נפשו. העמקות המדהימה, החריפות
המופלאה, כמו הבקיאות הקולחת, בהן
נוכח הגאון האורח בכל שיח ושיג שהיו
לו עם הנער, לא הניחו מקום לספק, כי

למתן נדוניה, ויעשה כל אשר בידו, כדי
להשיג את עלם הפלא הלז לחתנו.

עתה, זקוק היה רבי אלעזר לשליח
מהימן, איש כלבבו, אותו יוכל
לשגר לובלינה, לביתו של רבי עזריאל
'ראש הברזל', בכדי לתהות על קנקן
הנער ומעשהו, לבוחנו בתלמודו
ולהתבונן במדותיו, לדעת, אם אכן לא
הפריזו משמיעי השמועות בתיאור
מעלותיו. והיה, לְכַשֵּׁימָצָאוּ כל
הנתונים תואמים - לכרות בשמו ברית
שידוכין עם רבה של לובלין.

נתן רבי אלעזר את עיניו בחתנו של
'המאור ושמשי', רבי דוד ברומברג,
שהיה כלי חמדתה של הקהילה, אברך
גאון ולמדן עצום מאין כמותו, והציע לו
סכום נכבד כדמי טרחה, בעבור שְׂיָקוּם
ויסע למענו לובלינה, בכדי לבחון את
העלם הנידון ולעמוד על טיבו.

לא מלאכה קלה היתה זו בעבור רבי
אלעזר, להטות את לבו של רבי
דוד, כי יֵאוֹת לנטוש את 'עמודו' שבבית
המדרש ולצאת להיטלטל בדרכים. גם
הדמים המרובים אשר הציע לו כתמורה
למאמצו לא משכו כלל את לבו של
האברך הגאון, שחשק בתורה. אלא
שלבסוף, אנוס היה רבי דוד, בעל כרחו,
להיכנע ללחציהם של טובי הקהילה
ולמדניה, אשר באו לישע הגביר הצדיק

השידוך, ודאי שלא יכול היה לדחות את ההזמנה, ונשאר, איפוא לשהות בבית הרב.

ביום ראשון, לאחר שנפרד ממארחו ויצא לשוב לדרכו, החליט רבי דוד, בטרם עוזבו את העיר, לעשות קפנדריא בחצרו של הצדיק הנורא, אשר נודע למשגב בכל תפוצות ישראל, רבי יעקב יצחק, ה'חוזה' הקדוש מלובלין, לדרוש לשכנו, להקביל פניו ולהתברך מפיו.

עם היותו, כאמור, חתנו של הצדיק הקדוש, בעל ה'מאור ושמש', אשר הרבה להסתופף בצילם של צדיקי הדור, ושל ה'חוזה' מלובלין בתוכם, עדיין לא טעם רבי דוד עצמו מנופת צופה של החסידות, וטרם נתגלגלה לידו ההזדמנות, להיכנס לפנים ממחיצתה ולעמוד על סודה. עתה, בהגיע הזדמנות כזו לידו, לא אבה להחמיצה, ואמר לראות ולהיראות את פני הצדיק היושב בעיר.

במשך כל עת שהותו במעונו של הגאון 'ראש הברזל', לא אבה רבי דוד לעשות כן, משום כבוד מארחו, שכן, כפי הידוע, לא צעד רבה זה של לובלין בנתיבותיה של החסידות הקדושה, ואורחות צדקו הנעלות והנשגבות של ה'חוזה', לא נהירות היו לו כל עיקר. אולם, עתה, משנפרד ממנו ויצא ממחיצתו, שוב רשאי היה לפנות וללכת לכל מקום שלבו חפץ.

בן עליה נדיר הוא, אשר אך מועטים בדמותו וכצלמו נשתלים בכל דור.

עתה, משבטוח היה, כי הצליח ה' את דרכו אשר הוא הולך עליה, שלף רבי דוד את כתב הרשאתו מחיקו, הגישו לפני הגאון מלובלין, והודיע בקול מבשר, כי מוכן ומזומן הוא, לחתום בשם משלחו, על כתב התקשרות השידוכין ועל ההתחייבויות כלפי החתן, כפי מיסת ידו הרחבה של רבי אלעזר.

עם תום סדר החתימות, נשתררה שמחה רבה בבית הגאון מלובלין. השמועה עשתה לה חיש כנפים בכל העיר, והמונים המונים החלו נוהרים לבית הרב, לברכו, אותו ואת בנו העילוי, בברכת 'מזל טוב', לרגל השידוך הרם והנכבד אשר נחתם בשעה טובה.

הואיל והיה הדבר ביום החמישי בשבת, הפציר הרב באורחו החביב, שלוחו של מחותנו, להתעכב עוד בצל קורתו עד לאחר השבת, בכדי לשמוח עמם יחד ביום השבת, את שמחת שידוכי בנם יקירם.

גם בלא היותו השושבין העיקרי בשמחה, מנוע היה רבי דוד מלסרב להזמנתו של אותו גאון אדיר, המרא דאתרא, לעשות את השבת במעונו, כל שכן עתה, משזכה הוא להיות שליח המצוה לחתימת

מסילות אל הנפש

פרשת וארא - לכל צעד ישנה תכלית!

'אמנם, כאשר ראה שאול, כי הלך הלך, ולא עלתה ההליכה בידו, שהרי לא מצא את האתונות אשר חיפש, הבין, כי בוודאי הציבו לו מן השמים מטרה אחרת, אשר לשמה הלך את כל הדרך ההיא, וזה אשר ביקש לדעת מאת הנביא: לשם איזו מטרה, היתה הדרך אשר הלכנו עליה עד כה? **'ואכן**, כפי שנתברר, היתה ההליכה ההיא לשם קבלת המלוכה!

שמע רבי דוד את דברי הצדיק, ויתמה בלבו תמיהה גדולה: 'וכי מה ראה הצדיק על ככה, להשמיע לפניו אותם דברים, אשר אינם נוגעים אליו כלל ועיקר - שהרי הוא, דוקא כן הצליח בדרכו אשר הלך עליה, וביצע את שליחות השידוך אשר הוטלה עליו, על הצד הטוב ביותר?!' **ועם** תמיהתו שבקרבו, נפרד מן הצדיק, נטל ברכת הדרך ויצא להמשיך בדרכו.

בעוד הכרכרה עושה דרכה בחזרה לפייטריקוב, נענה העגלון היהודי, ממשרתיו של רבי אלעזר אשר לָוָה את רבי דוד בדרכו, ואמר לו לרבי דוד:

'באמת, תמיהני על כבודו, אשר הואיל לקחת בחור חגיגר כחתן לאדונינו רבי אלעזר!

כיון שנכנס רבי דוד לפני ולפנים בחדרו של הצדיק, נתן לו שלום והחזיר לו שלום, פתח ה'חזוזה' הקדוש ושאל:

'לשם מה הגעתם ללובלין?'

שתק רבי דוד במבוכה, ולא השיב דבר. כשם שהעלים מ'ראש הברזל' את מגמת פניו לילך אצל ה'חזוזה', כך ביקש להעלים גם מן ה'חזוזה', את דבר בואו מביתו של 'ראש הברזל'.

משראה אותו הצדיק עומד מחריש, נענה ואמר לו:

'תדעו, כי כאשר הולך אדם ונוסע למקום מסויים, על מנת לבצע שם דבר מסויים, ובסופו של דבר מתברר כי לא עלה הדבר בידו ולא יצא אל הפועל - אין זאת אומרת כי נסיעתו היתה לשוא, אלא אות הוא, כי מן השמים כוננו את צעדיו הלום, למען מטרה אחרת!

'ראיה לדבר, משאול המלך: כאשר יצא לבקש את האתונות האובדות לקיש אביו ולא מצאן, ויבוא עד עיר מושבו של שמואל הנביא, ושם נאמר: "הֲנֵה נָא אִישׁ אֱלֹהִים בְּעִיר הַזֹּאת... עֲתָה נִלְכָּה שָׁם, אוֹלֵי יָגִיד לָנוּ אֶת־דְּרָכָנוּ אֲשֶׁר הִלְכָנוּ עָלֶיהָ" (שמואל"א ט.ו). לכאורה, 'את דרכנו אשר נלך' היה לו לומר, שהרי ביקש לדעת, לאן יפנה מעתה, בכדי למצוא את האתונות, ומדוע נאמר: 'אֶת־דְּרָכָנוּ אֲשֶׁר הִלְכָנוּ?'

נהנה בעל הבית מן התשובה, והמשיך ושאל:

'ואת בנו, העלם יוסף, ידעתם?'

'מה השאלה? ידענו גם ידענו!' השיבו שניהם, והוסיפו:

'יודעי דת ודין טוענים, כי מופלג הוא בחריפותו אף עוד יותר מאביו! אח! אלמלא היה חיגר, כי אז היה זה בחור כליל השלימות, כלי מפואר שאין כמותו בכל העולם!

רבי אלעזר חש כמין חבטה עזה בחזהו. הוא קם ממקומו בפנים נפולות, ופנה לו לעסקיו. עתה, בטוח היה, כי אין לו עוד מה לצפות משליחותו של רבי דוד, וכי בוודאי ישוב אליו בידיים ריקות. לשוא היתה הטרחה, לריק היה המאמץ.

אך יצוא יצאו שני האורחים מבית רבי אלעזר, ורבי דוד שב מדרכו.

הוא ירד מן הכרכרה בפנים צוהלות, נכנס הביתה בתרועות וגיל, תוך שהוא מכריז בקול רם:

'מזל טוב! מזל טוב! מזל טוב!'

ומנפנף בידו בכתב התקשרות השידוכין, אשר הביא עמו מבית המחותן לובלין.

'מה???' - פער עליו רבי דוד זוג עינים תמהות - 'מה הינך סח?! אילו הבלים יהגה חיכך?! הלא שבוע תמים ישבתי עם החתן במחיצה אחת, תחת קורת גג אחת, לא זזה ידו מתוך ידי, ומעיד אני עליו שאין בו מום חיגרות כמלוא נימא! האיך זה עלה בדעתך להטיל מום במי שאין בו?'

זועף על העגלון ועל דבריו, התכנס רבי דוד בתוך עצמו, ולא החליף עוד עמו מילה עדי בואם למחוז חפצם.

בינתים, הגיעו שני אורחים, עוברי אורח, לביתו של רבי אלעזר בפייטריקוב, וביקשו לקיים בהם מצות הכנסת אורחים. תוך שהם מסבים אל השולחן אשר נערך לפניהם, סחו לפי תומם באזני בעל הבית, כי בני לובלין המה.

אך שמע רבי אלעזר זאת, מיד פתח ושאל:

'הידעתם את רב העיר, הגאון 'ראש הברזל?'

גיחכו האורחים פה אחד והשיבו:

'וכי מי לא שמע את שמעו של גאון עולם זה?! והלא אף אלמלא בני לובלין אנחנו, גם אז יודעים היינו בטיבו!'

מסילות אל הנפש

פרשת וארא - לכל צעד ישנה תכלית!

של שלשה בני אדם, אשר חברו יחדיו בלא יודעין, כדי להפיק רצון שוכן שמים, היושב ומזווג זיווגים.

את הנעשה כבר לא ניתן היה להשיב, וכאשר נגזר במרום, כך בוצע על פני האדמה.

עתה, לא מצא עוד רבי דוד מרגוע לנפשו, עכשיו החל להבין, כלפי מה אמר לו ה'חזוה' הקדוש את דבריו הסתומים בשעתם, וברי היה לו, כי ברוח קדשו צפה כבר הצדיק אז מראש, כי לא יצא השידוך הלז אל הפועל.

'מכיון' שנתברר לי למפרע, הרהר רבי דוד, 'כי אכן, לא עלתה בידי המטרה אשר לשמה נסעתי ללובלין, אין זאת אלא כדברי קדשו של החזוה', כי מן השמים הוצבה לפני מטרה אחרת בנסיעתי! אם כן, הרי שומה עלי לגלות ולפענח את המטרה!'

ימים אחדים התהלך רבי דוד, כשאותה מחשבה מנקרת במוחו ואינה נותנת לו מנוח. עד אשר אורו לפתע שתי עיניו, ואור גדול זרח במדעיו:

'פשיטא!' קרא אל לבו בשמחה של התרת הספיקות - 'איגלאי מילתא למפרע, כי כל נסיעתי ללובלין, לא היתה אלא בכדי להיראות

'גיוואלד!' מה עשיתם, רבי דוד?! קרא רבי אלעזר, בעל הבית, כשהוא נחרד עד עמקי נשמתו - 'האיך זה מילאכם לבכם לקחת בעבורי חתן חגיגר?'

רבי דוד הִתְחַוֵּר כסיד, ולא ידע את נפשו מתדהמה. אך עוד בטרם פצה את פיו להשיב מילה, שמע לפתע את קולו של העגלון קורא מאחוריו לאמר:

'נו, רבי דוד! וכי לא כך טענת בפניכם?! כלום לא אמרתי לכם כי חגיגר הוא הבחור!'

שוב לא הועילו לו, לרבי דוד, כל טענותיו ומענותיו, הפצרותיו ושידוליו, כי לא היו דברים מעולם. רבי אלעזר אטם את אזניו משמוע, ועל אפו ועל חמתו של רבי דוד, נטל עוד בו ביום את כתב ההתקשרות, ושיגרו בחזרה לובלינה, תוך שהוא מצוה למסור למחותנו הגאון, כי במקח טעות הדברים אמורים, וטעות לעולם חוזרת!

בכדי לחפות על החרפה שבביטול השידוך, מיהר רבי אלעזר, והשתדך תיכף ומיד עם עלם אחר, עילוי אף הוא, אשר הוצע לו כבר קודם לכן.

לא יצאו ימים מרובים, והאמת צפה כשמן על פני המים. נתברר, ללא כל צל של ספק, כי כדברי רבי דוד אכן כך הוא, וכי לא היה בנו של 'ראש הברזל' חגיגר מימיו. דמיון שוא היה,

מני אז, נמנה רבי דוד על תלמידיו הנאמנים של היחזוה' מלובלין, ונחשב על גדולי החבריא קדישא שהסתופפה בצל קדושתו...

שם עם היחזוה' הקדוש, לבקר בהיכלו ולהיודע מגדולתו!
הוא קם מיד, ארז מטלטליו ושם לדרך פעמיו, כשפניו מועדות לובלינה.

בשביל מה הכל?

עלינו להבהיר נקודה אחת, חשובה מאוד!

אדם צריך להכיר את מקומו. אדם צריך לזכור שהוא גברא, ושהוא, בסך הכל, נשלח לעולם הזה כדי לבצע את השליחות שהטיל עליו בורא העולם!

האדם הוא בסך הכל שליח! שליח זמני בלבד. וכשתיגמר שליחותו, הקב"ה יקח אותו חזרה אליו!

ומובן, אם כן, שהעולם הזה לא שייך לאדם! העולם הזה שייך לבורא עולם. ואם כן, למה לאדם להצטער על עולם שאינו שלו?! הלא ממילא יהיה כמו שהוא יתברך - בעל העולם - רוצה!

אמנם, חייבים להשתתף בצער השכינה ובצערם של ישראל, ולבקש ולהתחנן אליו יתברך שיתמתקו הדינים וימשכו חסדים מגולים על עם ישראל בכלל ועל כל יהודי ויהודי בפרט. אך, עם כל זה, על האדם לדעת שני דברים:

אב המשפחה סיים לקרוא את הסיפור, ועיניו שנדדו על פני היושבים, נעצרו מבלי משים בפניו של מנחם...

'מנחם?' - שאל - 'מה מטריד אותך?'

ומנחם, שכאילו רק חיכה שתנתן לו ההזדמנות, החל לדבר בשטף: 'אבא, עכשיו לימדת אותנו שאין דבר כזה ללכת ללא מטרה... ולכן, בכל צעד וצעד שהאדם צועד, עליו למצוא את רצון ההשגחה העליונה בצעד הזה.'

'ואם כן, אני לא מבין' - המשיך מנחם - 'מה התכלית מכל הגלות הארוכה שאנו נמצאים בה? בשביל מה אנו צועדים כבר אלפי שנים בין הררי כאב ומחצבי צער?...'

שתיקה השתררה בחדר, ומפני היושבים ניכר היה שגם הם שותפים לשאלה.

ואב המשפחה החל בדבריו: 'ראו! לפני שננסה להסביר מעט,

לו להצטער על מחר? וכמו שפסקה הגמרא הקדושה (יבמות סג): ואמרה: **'אל** תצר צרת מחר כי לא תדע מה ילד יום שמא מחר בא ואיננו, **נמצא מצטער על העולם שאין שלו.**

א. שאין לו להטריד את מנוחתו משום דברים העתידים לבוא, וצריך לבטוח בהשם יתברך שהכל לטובה? והוא ינהיג את עולמו כרצונו, ויהיה שמח ורגוע במצב ההווה - שהרי למה

מעין החכמה

וחזר ושכב על מטתו והתחיל לומר 'האדרת והאמונה' עד 'הדעה והדיבור לחי עולמיים', תוך כדי אמירתו מילים אלו עשה תנועה בפיו כמי שמנשב רוח, ועלתה נשמתו בסערה השמימה...

והנה בימים הללו שקודם פטירתו אמר שלא ינוח בעולם העליון ולא יכנס למקומו בגן עדן עד שיבוא המשיח!

כעבור זמן מעט פטירתו התגברו הצרות, והתרגשו זמנים קשים על ישראל...

ונכנסו אל בנו הגה"ק רבי יצחק מאיר ושאלו אותו: הרי אביכם הקדוש הבטיח שלא יכנס לגן עדן כל זמן שלא ניוושעו?

רבי יצחק מאיר עצם את עיניו, והמראה הטבעי של פניו אט אט נעלם... ואור לבן, בהיר וצח, תפס את מקומו...

לאחר כמה זמן, פתח את עיניו ואמר, אבי הקדוש התגלה אלי ואמר לי בהאי לישנא: "דמינו אלהיים חסדך בקרב היקלך" (תהלים מה, ז) - כל מה שדימינו בהיותנו כאן שהוא ממתד הדין (דמינו אלהיים), למעלה בהיכל המלך רואים שהכל חסדים (חסדך בקרב היקלך), ולכן אינו יכול לבקש שיוסרו הצרות והדחק.

ורבי מרדכי חיים מסלאנים געה בבכי נורא כשסיפר זה.

2. סיפר הגה"ק רבי מרדכי חיים מסלאנים זיע"א (מאמר מרדכי - סיפורים, עמוד רט), וזו"ת: הגה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא, 'האוהב ישראל' מאפטא זיע"א נפטר ביום חמישי ה' ניסן תקפ"ה.

ובשבת האחרונה לימי חייו (כ"ט אדר), בעת רעוא דרעוין (זמן סעודה שלישית), אמר כך: הנה פטירת הצדיק מן העולם אינו כי אם כפושט בגדי החול ולובש בגדי מועד. ואם כן למה הצדיק נחלה לפני פטירתו? אלא מקודם שנפטר נשכב הצדיק במיטה בכדי שלא יאמרו עליו הבריות שמת מיתה חטופה בר מינו...

השבת יצאה, והאוהב ישראל הבדיל על הכוס, והנה לא חלפו כמה דקות והוא נפל למשכב, ונהיה רעש גדול ויצאו כולם למקומות הקדושים להתפלל עליו.

וביום חמישי, ה' בניסן, יצא בנו רבי יצחק מאיר יחד עם כל הקהל לבית העלמין לעורר רחמים, ונשאר האוהב ישראל יחד עם משמשו בביתו.

כשכולם הלכו, קם האוהב ישראל ממטתו ניגש לשולחנו שעליו למד תורה במשך שנים - ונפרד ממנו. אחר כך ניגש לספריה ונפרד ממנה ומהספרים, וכן ניגש אל המזוזה ונפרד ממנה.

לו!³ על היהודי לעשות את שלו (בגדר הנורמה) ולתת להקב"ה לעשות את שלו! **ועתה**, המשיך האב, ננסה להסביר לשם מה הכל. אך קודם לכן נתחם את התקופה שנדבר עליה...

ב. על האדם לדעת שהכל בידי שמים וכל הדאגות מיותרות המה וחבל להצטער על עולם שאינו שלו, ישנו מנהיג לבירה העושה בעולמו כחפצו ורצונו, ולכן אל לו להתערב ולהסתבך בדברים שלא נוגעים

מהאירוסין לנישואין...

בארבע לשונות של גאולה, המובאים בשני הפסוקים בפרשתנו:

"לכן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים, והצילתי אתכם מעבדתם, וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים. ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים, וידעתם כי אני ה' אלהיכם" המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים (שמות ו, 1-2).

וביאר רבינו עובדיה ספורנו זיע"א (שם), וז"ל:

'והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים' - מיום התחלת המכות ישקוט השעבוד.

'והצילתי' - ביום צאתכם, שתצאו מגבולם.

בשיחה שמסר הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א (בעתה אחישנה - עמוד 10), אמר כך:

ציר הזמן המרכזי שעליו נע עם ישראל תחום בין שני קצוות, בין גאולת מצרים לבין הגאולה העתידה.

היווצרות עם ישראל היא בגאולת מצרים ותכלית מהלכי עם ישראל (בעולם המוכר) היא הגאולה העתידה. בין שתי גאולות אלו נע גם תיאור ה' כגואל - "ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ צפון ומכלל הארצות אשר הדיחם שמה" (ירמיה טז, יד-טו).

והנה, בגאולה הראשונה, שבה נגאלו ישראל ממצרים, השתמש הקב"ה

מעין החכמה

מצד אחד הצורך להשתתף בצערם של ישראל, ומאידך, בו זמנית להיות בשמחה הנולדת מהאמונה 'שכל מה שעושה הקב"ה - הכל לטובה'... והרוצה להשקט רוחו יעין שם.

3. הגה"ק הרב אהרן ראטה זיע"א בספרו שומר אמונים (חלק ב) כתב מאמר הנקרא 'צהלי רונני'. מאמר בן 14 פרקים ובו הוא מבאר כיצד אפשר לאחד את שני העניינים הנראים לכאורה סותרים:

11 מסילות אל הנפש

פרשת וארא - מהאירוסין לנישואין

ומבואר בדברי הספורנו שארבעת לשונות הגאולה הם ארבעה שלבים בתהליך יציאת מצרים - הפסקת השעבוד, היציאה מארץ מצרים, קריעת ים סוף, ומתן תורה.

וְגַאֲלֹתִי - בטביעת המצרים בים...
כי אחרי מות המשעבדים לא היו עוד עבדים בורחים.
וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם - במעמד הר סיני.⁴

מעין החכמה

כי אור השחר נמשך דוקא מן החושך שקדמו, אלא שקודם בקיעת האור מתגבר החושך... (ספר הליקוטים לצ"צ, אות שיי"ן - עמוד רה).

וכך אמר רבינו הגר"א (והובאו דבריו בספר אבן שלמה, פרק יא - אות ה), וז"ל: הגאולה מכונה בשם 'בוקר', כמו שכתוב: "אתה בוקר וגם לילה" (ישעיה כא, יב), וכן מכונה בשם 'ילדה', כמו שכתוב: "כי חלה גם ילדה ציון" (שם סו, ח).

וכמו שקודם שמתחיל להאיר היום הוא **מחשיך ביותר**, וכן ההרהר כשמתקרב הלידה כואבת יותר מכל ימי הריונה, כשיושבת על המשבר, **כן קודם הגאולה יכבד הגלות יותר מכל הגלות...**

וזו הסיבה שקודם זמן הגאולה ממצרים, הכביד פרעה את השעבוד יותר מכל תקופת הגלות! כמו שכתוב: "תִּכְבֵּד הַעֲבָדָה עַל הָאֲנָשִׁים וְיַעֲשֶׂי בָהּ" (שמות ה, ט), והם הם היו חבלי הגאולה ממצרים...

ובהקשר לזה, סיפר הגאון רבי יצחק שרגא גראס על ליל הסדר שנערך במחנה ריכוז בערגן בעלזן, וז"ל:

אם הימים בכללם, עברו בקושי, בדכאון, וכדוכה של נפש, על היהודים, שנגזרה עליהם גזירת עבודה מפרכת את כל הגוף, הנפש והרוח, הרי החגים והמועדים, לא כל שכן.

4. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, וארא - מאמר א), וז"ל:

פשוט הדבר שיכל הקב"ה לגאול את עם ישראל מכל הגזירות ברגע אחד, אולם הקב"ה לא עשה כן אלא גאל אותם מעט מעט בהדרגה, כי כן חפצו יתברך שגאולתם של ישראל לא תבוא להם בפעם אחת אלא בהדרגה כדי שנפשם תוכל להסתגל לגאולה ולעכלי אותה נכון, ולא יבהלו ממנה.

ובנוסף לעובדה שהגאולה חייבת לבוא בהדרגה (שאם לא כן, הנפש תוכל להתפרק מהלחץ), ישנה עובדה נוספת שעלינו לדעת: 'קודם הגאולה חייב להתגבר החושך וההסתר פנים - יותר מתקופת הגלות עצמה!' **וכמו** שמובא בתלמוד הירושלמי (ברכות פ"א ה"א):

באחד הלילות צעדו יחדיו רבי חייה רבה ורבי שמעון בן חלפתא, ובדרך הילוכם נכנסו לבקעת ארבל, ובעודם הולכים בבקעת ארבל התגבר החושך של הלילה ביותר, ואז מתוך החושך הגדול, החלו להפציע קרניה של אילת השחר...

פנה רבי חייה לרבי שמעון ואמר לו: כך היא גאולתן של ישראל קודם הגאולה מתגבר החושך ביותר, ואז מתחיל האור להתגלות בהדרגה.

שם, כביכול, בא הקב"ה בברית האירוסין עם עמו ישראל, וכמו שנאמר: 'וְאִרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם, וְאִרְשָׁתִּיךָ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

סיום תהליך הגאולה ממצרים היה בהר סיני. שם נעשה הקשר בין הקב"ה לעם ישראל, קשר נצחי, קשר בלתי ינותק לנצח!

מעין החכמה

'מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות' - הלילות דומה ללילה. חשוך וקדור. מדוע נשתנה גלות זה לרעה, מכל שאר גלויות ישראל? ומפרש והולך: **'שבכל הלילות, אנו אוכלין חמץ ומצה'**, כי החמץ טופח ומתנשא, ולעומתה, המצה רדודה ונמוכה. בכל הגלויות, היו לנו זמני עליה וזמני ירידה. **'הלילה הזה - כולו מצה'** - בגלות זה נמצאים אנו אך ורק במצב שפל וירוד.

והרבי המשיך ברוח זה: 'הלילה הזה - כולו מרור, הלילה הזה כולנו מסובין' - שוכבים לארץ. אין ביכולתנו לזקוף קומה. להרים ראש.

מה טעם? מדוע? בשל מה?

נשא הרבי את עיניו לשמים, והחל מחזק לבבות נדכאים. שבורי לב: **זעו, ילדים חביבים. בכל לילה, טרם יאיר השחר, מתגבר החושך. לאחר שכל כך חשכו עינינו, סימן, שקרובים אנו לגאולה השלימה.**

וענין זה מתרץ בעל ההגדה, באומרו: 'עבדים היינו...!' - 'עבדים', נוטריקון: 'דוד בן ישי עבדך משיחך'. משיח צדקנו עומד כבר אחר כתלנו, וזו הסיבה לקושי גלותנו.

הדברים נגעו ללבבות הצעירים. הרבי חיזק ועודד את רוחם, בעיצומו של ליל שימורים, במחנה הריכוז שעל אדמות נכר (חיים שיש בהם - הגדה של פסח, עמוד רצה).

ועם כל זה, שתל הקב"ה פה ושם, בני עליה, צדיקים וקדושים, שבתוך החשכות והאפלה, הפיחו באחייהם הנשברים, רוח של חיזוק ואימוץ, רוח של גבורה עילאית.

בין קדושי ארץ אלו, נמנה האדמו"ר רבי ישראל שפירא זצ"ל, מבלאזוב, שאף הוא, כשאר אחיו בני ישראל, שתה מכוס התרעלה, וגלה למחנה בערגן בעלזן.

ניסן, שנת תשי"ד. ליל התקדש חג פסח, בפינה נידחת של אחת 'הבאראקים' (צריפים), ערך הרבי את הסדר. **אין כאן 'הסיבה', אין כאן 'שולחן ערוך', אין כאן 'זרוע, ביצה חרוסת'. אבל יש כאן תפוח אדמה וראש סלק, עם כמה מצות. 'שיעור מרור' עולה על כולנה. שיעור 'מהודר' לכל הדעות.**

בין המסובין, נמנו מספר קטן של ילדים, וכמה אנשים מבוגרים. הרבי מספר לנוכחים, אודות יציאת מצרים, וכל המסתעף. על הנסים והנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו, בלילה הזה.

אחד מהילדים, השמיע את ארבע הקושיות: מה נשתנה. **לפתע, זרם דמעות ניגר מעיני כל השומעים - הם זכרו ימים מקדם, עת ישבו בליל הסדר, כבני מלכים, כולם מסובין, ואוירת החג ספוגה עם קדושה וטהרה. והפעם - יושבים על הארץ... אוי מה היה לנו!**

כשסיים הפעוט את ארבע הקושיות, חזר הרבי עליהן, ופירש לשומעים, פירוש מיוחד - שונה מהרגיל. וכה אמר:

וְרַעֲיִתִים אֶל-הָרִי יִשְׂרָאֵל בְּאִפְיָקִים וּבְכָל מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ (יחזקאל לד, יג).

ובגאולה הזו, כביכול, יהיו הנישואין בין הקב"ה לעם ישראל, כמו שנאמר: **"כִּי בְעֲלִיךָ עֲשִׂיךָ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֵאֲלֶךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל-הָאָרֶץ יְקָרָא"** (ישעיה נד, ה).

ונאמר: **"וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם ה' תִּקְרָא אִישׁ וְלֹא תִקְרָא לִי עוֹד בְּעַלְי"** (הושע ב, יח).⁸

וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְּאֻמּוֹנָה וַיִּדְעַתָּ אֶת-ה'⁵ (הושע ב, כא-כב).

הקב"ה הוא החתן, וכנסת ישראל היא הכלה, ובאירוסין הם נשבעו זה לזה שלא יעזבו אחד את השני לעולם!⁶ **וכמו** כן, גם הגאולה העתידה שאנו מצפים לה, תהיה בארבע לשונות של גאולה.⁷ וכמו שהתנבא יחזקאל ואמר: **"וְהוֹצֵאתִים מִן הָעַמִּים וּקְבָצִיתִים מִן הָאָרְצוֹת וְהִבִּיאֲתִים אֶל-אֲדַמְתֶּם"**

מעין החכמה

7. כד כתב רבינו בחיי (שמות ו, n). וממשיך רבינו בחיי וכותב: 'עתיד הקב"ה להשקות לרשעי העולם ארבע כוסות של פורענות.

כוס ראשונה, שנאמר: **"כִּי כֹה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵלַי, קַח אֶת-כּוֹס הַיַּיִן הַחֲמִיּה הַזֹּאת מִיָּדִי וְהִשְׁקִיתָהּ אֶת-כָּל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁלַח אוֹתָךְ אֶלֵיהֶם"** (ירמיה כה, טו).

כוס שנייה: **"כּוֹס זֶהב בְּבַל בְּיַד ה' מְשַׁכֶּרֶת כָּל-הָאָרֶץ מִיַּיְנָה שְׁתוּ גוֹיִם עַל כֵּן יִתְהַלְלוּ גוֹיִם"** (שם נא, ז).

כוס שלישית: **"יִמְטֵר עַל רְשָׁעִים פְּחִים אֵשׁ וּנְפָרִית וְרוּחַ זִלְעַפּוֹת מְנַת כּוֹסִים"** (תהלים יא, ו).

כוס רביעית: **"כִּי כּוֹס בְּיַד ה' וַיַּיֵּן חֲמֵר מְלֹא מִסָּף וַיִּגַּר מִזָּה אֶף שְׁמֵרִיהָ יִמְצוּ וַיִּשְׁתּוּ כָּל רְשָׁעֵי אֶרֶץ"** (שם עה, ט).

8. וזה לשון המדרש (שמות רבה, פרשה טו - אות לא): **"הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם"** (שמות יב, ב) - משל למלך שקידש אשה וכתב לה מתנות מועטות,

5. ובזה תובן ברכת האירוסין שאנו מברכים בשעת האירוסין (כתובות ז:): 'ברוך אתה ה', אלקינו מלך העולם, אשר קידשנו במצוותיו, וציונו על העריות, ואסר לנו את הארוסות, והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חופה וקידושין. ברוך אתה ה', מקדש ישראל על ידי חופה וקידושין.'

וכתב המהרש"ל (ים של שלמה, כתובות פרק א - אות יז), וז"ל:

'מקדש' ישראל על ידי חופה וקידושין - בשעת מתן תורה, שהקדוש ברוך הוא קידש לישראל בקידושי התורה, שהיא מורשה, אל תקרי 'מורשה', אלא מאורסה (ברכות נז:), וענן על ההר, כעין חופה, וישראל זכו לאותה קדושה.

6. וזה לשון המדרש וילקוט שמעוני, כי תבוא, רמו תתקלח): 'וכבר נשבענו לאלהינו שאין אנו ממירין אותו ביראה אחרת... וכשם שנשבענו לו כך נשבע לנו שאינו ממיר אותנו באומה אחרת!...

שקורה עמנו...⁹ (חשוב מאוד לקרוא את ההערה למטה).
ונתחיל מההתחלה...

המשׁיך האב וסיכם את דבריו: אם כן, עלינו להתבונן בתהליך שקורה בין האירוסין לנישואין, כדי להבין מה

מעין החכמה

בזמנים קודמים היתה תקופת האירוסין נמשכת זמן ניכר - בדרך כלל, שנה. לאחר עשיית האירוסין היתה הארוסה חוזרת לבית אביה ונשאת שם עד הכניסה לחופה.

בזמנים מאוחרים יותר הנהיגו לעשות את האירוסין והנישואין יחד, במעמד החתונה, וכפי שנוהגים כיום...

וכאן נעצור ונכתוב פרפראה:

כאשר מתבוננים רואים שהפסוק האחרון בתורה, הוא הפסוק: "ולכל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלִכְלֵל הַמוֹרָא הַגְּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינָיו כְּלִי־יִשְׂרָאֵל" (דברים לד, יב).

ומפרש רש"י: "ולכל הַיָּד הַחֲזָקָה" - שקיבל את התורה בלוחות בידיו. "ולכל הַמוֹרָא הַגְּדוֹל" - נסים וגבורות שבמדבר הגדול והנורא. "לְעֵינָיו כְּלִי־יִשְׂרָאֵל" - שנסאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם, שנאמר: "ואשברם לעיניכם" (שם ט, יז), והסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר: "אשר שיברת" (שמות לד, א) - "יישר כחך ששיברת".

ונמצא שהתיבות שמסיימות את כל התורה כולה - "לְעֵינָיו כְּלִי־יִשְׂרָאֵל" - עוסקות בענין שבירת הלוחות, וכמובן צריכים אנו להבין מה הענין לסיים את התורה דוקא במעשה שבירת הלוחות?

ומצאנו לאבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זי"ע^א (אמרי נועם, וזאת הברכה - מאמר ו) שהשיב על השאלה הזו כך:

כיון שבא ללוקחה כתב לה מתנות רבות כבעל. כך העולם הזה אירוסין היו, שנאמר: "וְאֶרְשָׁתֶיךָ לִי לְעוֹלָם" (הושע ב, כא)... אבל לימות המשׁיח יהיו נישואין, שנאמר: "כִּי בְעֵלְיָךְ עֵשִׂיךָ" (ישעיה נד, ה). באותה שעה מוסר להן את הכל, שנאמר: "וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּפּוֹכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד" (דניאל יב, ג).

9. לפי דין תורה, ישנם שני שלבים בקשר אישות. השלב הראשון נקרא **אירוסין** או **קידושין**, והשלב השני נקרא **נישואין**.

כיום משתמשים במושג 'אירוסין' כהסכמה להתחתן יחד. אמנם, המשמעות האמיתית של המושג אירוסין הם יצירת קשר אמיתי שעל ידו נחשבת האשה כאשת איש לגבי רוב העניינים: אינה יכולה להינשא לאדם אחר, בעילתה על ידי אחר נחשבת לניאוף וחייבים עליה מיתת בית דין.

נוסף על כך: אין קשר האירוסין פוקע אלא על ידי גט או מיתת הבעל. אולם, בשלב האירוסין עדיין אסור לבני הזוג להתייחד יחד.

כיום, נהגו ישראל לארס (לקדש) **בכסף או בשוה כסף** (ורוב העולם מקדשין בטבעת).

השלב השני של קשר האישות, שהוא השלמתו, נקרא **נישואין**. והנישואין נעשין על ידי 'חופה'.

בריאה מיוחדת ושמה - 'אדם וחווה'

הרביעי - ברא את צבא השמים -
השמש הירח והכוכבים.

ביום החמישי - ברא את העופות
והדגים, שוכני הים והרקיע.
וביום הששי - ברא את החיות
והבהמות החיים על היבשה.

והנה, אין אנו יודעים כמה פריטים
נבראו מכל פרט. אין אנו יודעים

בששה ימים ברא הקב"ה את העולם.
ביום הראשון - ברא את

השמים, הארץ, והאור. ביום השני -
הבדיל הקב"ה בין מים למים, בין מים
עליונים שברקיע למים התחתונים
שבים, ובכך נוצרו מרחבי המים והאור.

ביום השלישי - ציוה הקב"ה על הארץ
והיא הוציאה דשא וצמחים. ביום

מעין החכמה

ישראל במעמד הר סיני. וחשש משה שבגלל
חטא העגל יתחייבו עם ישראל מיתה **כדין**
ארוסה שזינתה. לכן שבר את הלוחות, וכאילו
קרע את הכתובה, ונעשו עם ישראל כאשה פנויה
שזינתה אשר אין עליה שום חיוב של מיתה.

במילים פשוטות יותר: משה רבינו שבר את
הלוחות כדי להציל את עם ישראל.
ופשוט ללא כל ספק שהיה במעשה זה מדה
גדולה של מסירות נפש של משה רבינו בעבור
עם ישראל, שהרי באותו רגע שהוא החליט
לעשות זאת הוא לא ידע שבסופו של דבר
הקב"ה יסכים אתו על אותו מעשה, ויתכן
שעלה בדעתו שיקבל עונש ממוור על כך שהעז
לשבור את הלוחות הקדושים אשר "מַעֲשֵׂה
אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּקְרָב מִקְרָב אֱלֹהִים הוּא
חֲרוּת עַל הַלְּחֹת" (שם לב, טו), אך בכל זאת לא
השגיח בכך כלל למען טובתם של ישראל.

ולכן כל התורה כולה מסתיימת דוקא
בענין שבירת הלוחות, כדי ללמדנו
שהתכלית של כל התורה כולה היא לאהוב
את עם ישראל ולהשתדל שיהיה להם רק
טוב גם במחיר של מסירות נפש...

לאחר ששבר משה רבינו את הלוחות
הראשונות, ציוה אותו הקב"ה:
"וַיִּסְלַחְךָ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרָאשֵׁינִים" (שמות
לד, א). וביאר רש"י, וז"ל:

משל למלך שהלך למדינת הים והניח
ארוסתו עם השפחות. מתוך קלקול
השפחות יצא עליה שם רע. עמד שושבינה
וקרע כתובתה. אמר: 'אם יאמר המלך
להורגה, אומר לו עדיין אינה אשתך'...

בדק המלך ומצא שלא היה הקלקול אלא מן
השפחות, נתרצה לה. אמר לו שושבינה:
'כתוב לה כתובה אחרת, שנקרעה הראשונה'.
אמר לו המלך: 'אתה קרעת אותה - אתה קנה
לך נייר אחר ואני אכתוב לה בכתב ידי'.

כך, המלך זה הקב"ה, השפחות אלו ערב
רב, והשושבין זה משה, ארוסתו של
הקב"ה אלו ישראל'.

כלומר: הטעם שהחליט משה לשבור את
הלוחות משום שהלוחות שימשו
ככתובה המעידה על האירוסין של הקב"ה ועם

ונבאר: מבעלי החיים לא דורשים שתהיה להם תלות אחד בשני, לא דורשים מהם קשר נפשי.

בעלי החיים נבראו יחד, בפעימה אחת, דבר שגרם לכך שלא שייך אצלם חיבור אמיתי. דבר שגרם לכך שלא שייך אצלם מושג של אהבה, תשוקה, חברות, ידידות, נעימות, שיחה, שותפות, שיתוף פעולה, תלות הדדית, נשיאה בעול, שייכות, והבעת רגשות אחד כלפי השני.

וכל זה, כאמור, נובע מכך שהקב"ה ברא אותם מראשית בריאתם נפרדים לגמרי זה מזה.

אך, מהאדם, הקב"ה תובע שיתעלה מְחִיטָה הטרף שבקרבו, ויהפך להיות אדם! כשהמדד העיקרי שלה הוא 'שלום בית'!¹⁰

והואיל ורצה הקב"ה שהאיש ואשתו לא יהיו נפרדים במהותם, לכך ברא את האדם יחיד, ומקרבו יצר את כל מציאותה של האשה, ואת כל עולמה הפרטי והאישי. וזה שנאמר:

כמה עצי אפרסק נבטו, וכמה דגי סלומון מצאו את עצמם בתוך הים...

אבל ברור שבשעת הבריאה הם היו לפחות שנים מכל מין (ויכול להיות יותר)...

ואחר שנבראו כל הברואים, החל הקב"ה בבריאת הפריט האחרון - האדם.

בחצות היום של היום הששי של הבריאה עמד האדם על רגליו, והחל להתבונן סביבו. והנה להפתעתו גילה שלכל הבריות יש בן זוג, לכל הבריות יש מבני מין. ורק הוא לבדו. יחיד. והוא התפלא: מדוע? מדוע כל בעלי החיים שנבראו, נבראו זכר ונקבה, ורק אני לא?

והתורה הקדושה משיבה על כך: "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵימָּן לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבִדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לוֹ עֶזְרָא כְּנֶגְדּוֹ" (בראשית ב, יח).

ישנו הבדל יסודי ומהותי בין האדם ואשתו לבין כל בעלי החיים, ולהבדל הזה קוראים: 'עֶזְרָא כְּנֶגְדּוֹ!'

מעין החכמה

אבל ידע נאמנה, כי בשמים בודקים איך התנהג עם אשתו, אם גם עמה גמל חסד כל ימיו, אשריו וטוב לו. אך אם אותה הקניט והזניח, בבית - כעס והקפיד ללא רחמים, ללא חסד ונשיאה בעול, זה מכריע את דינו, **ולא יזכרו לו מאומה מכל חסדיו שעשה עם אחרים!**...

10. כתב הגה"ק הרב שלמה וולבה זיע"א (בספרו לחתנים), וז"ל:

'אדם' העוסק בגמילות חסדים עם המון אנשים, מלוא ונותן, מבקר חולים, מנחם אבלים, משמח חתן וכו', בוודאי ישחק ליום אחרון בבוא עת פקודתו, כי זכויות רבות לו במעשה חסד.

פרשת וארא - הרגשת החסרון המפתח לאחדות

"וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפֶּעַם עָצַם
 מַעְצָמִי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקְרָא
 אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ-זֹאת" (שם פסוק
 כג).
ובכך תוכל להתקיים התכלית -
 האחדות האמיתית והשלימה!
אך, זה עדיין לא היה מספיק, והקב"ה
 יצר נקודה נוספת...

הרגשת החסרון המפתח לאחדות

יחידי כדי שיחוש את צער החסרון,
 ונתן לו לכסוף ולהשתוקק לחיות
 במציאות של יחד, שותפות, שיח,
 שמחה, הנאה הדדית, אהבה ודביקות...

ואז, מתוך אותה השתוקקות לשלימות
 נאמר: "וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה
 עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעָתָיו
 וַיִּסְגֹר בָּשָׂר תַּחְתָּנָהּ" (בראשית ב, כא).

וכאן אנו חייבים לעצור ולחדד את
 הדברים:

לא רק האשה הראשונה בעולם נבראה
 מעצמו, מבשרו, ומתוכיותו של

האדם, **אלא כל אשה ואשה נבראה
 מעצמו מבשרו ומתוכיותו של בעלה**,
 ואשר על כן היא משתוקקת אליו כאחד
 מאברי גופו, וזקוקה להנהגתו האישית.¹¹

בשעה שעמד אדם הראשון על רגליו,
 התבונן סביבו והבחין שלכל
 בעלי החיים יש בן זוג, ורק לו אין בת
 זוג... **והאדם ניסה במחשבתו** למצוא
 בת זוג שתתאים לו ותתן מענה
 לצרכיו, ולא מצא.

מציאות זו גרמה לאדם הראשון
 תחושה של חוסר, והרגשה
 זו היתה מכוון גדול מאת הבורא יתברך
 שמו, כדי להוליד בקרבו צורך פנימי
 ואמיתי לבת זוג, ומתוך תחושת החוסר
 של אדם הראשון האציל ה' יתברך
 בריאה חדשה שנקראת 'אשה'...

הבורא יתברך רצה לברוא מציאות
 שלימה של קשר זוגי בריא,
 קשר שיש בו חיבור עצום ביותר בין
 איש לאשתו, לשם כך ברא את האדם

מעין החכמה

'זאת' - הנקבה הזאת. 'הפעם' - בפעם הזאת
 היא 'עצם מעצמי ובשר מבשרי',
 שלא תהיה כן כל נקבת האדם לעתיד.
'לזאת' - לכל נקבת האדם לעתיד. 'יקרא
 אשה' - אף על פי שלא תהיה חלק

**11. 'וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפֶּעַם עָצַם
 מַעְצָמִי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת
 יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ-זֹאת" (בראשית
 ב, כג), וכתב רבינו עובדיה ספורנו זיע"א,
 וז"ל:**

יפסידו יותר, וככל שיעכלו ויפנימו יותר את הידיעה הזו, יצליחו יותר, וחיים ישגשו יותר, עד שיהפכו למציאות של שמחה תמידית...

יש לזכור, **זוג נשוי אינם מציאות נפרדת של שני אנשים שחיים בשותפות, אלא הם מציאות אחת ממש!** ככל שיברחו מהידיעה הזו,

הבדלים מהותיים היוצרים שלימות

ולכן, **עשה הקב"ה כך, שבשנים הצעירות שלהם הם יצעדו במסלול החיים, עד שיבואו ויגיעו לבגרות הנפשית הנצרכת להקמת הבית.**¹²

ועתה נכתוב כמה מההבדלים:

הבדל ראשון - האיש נברא מנקודה של 'מנהיג' ואילו האשה נבראה מנקודה של 'מונהגת', ולכן האשה עצמה מצד טבעה זקוקה להנהגה. כלומר, האשה זקוקה שבעלה יהיה

כאמור, ביום הששי של הבריאה, אירע מאורע חד פעמי ונדיר ביותר.

אדם וחוה התחתנו ביום בריאתם!

אך, כמובן, אצל צאצאיהם הדבר אינו כן. חולפים שנים ארוכות מן החיים, עד שאיש ואשה זוכים להתחתן יחד ולהקים את ביתם.

והסיבה לכך, כי ישנם הבדלים מהותיים בין איש לאשה, המסוגלים למנוע מהם את האחדות האמיתית.

מעין החכמה

הרי יש בהן שותפות של איש ואשה דהיינו אב ואם, ובכל זאת גם הן נקראות 'אשה' על שם חוה האשה הראשונה לכולן שבה שייך שם אשה, 'כי מאיש לקחה זאת'...

12. ישנם שלשה שלבי בגרות במהלך חייו של היהודי, והם: בגרות גופנית, בגרות נפשית, ובגרות רוחנית. ונבוא להסבירם:

בגרות גופנית - היא הגדילה הטבעית של ממדי הגוף, באורך, רוחב ועובי, ויש לה נקודת התחלה ונקודת סיום, ובדרך כלל אחרי שמגיעים לנקודת סיום, ישנה לגוף אפשרות לגדול רק לעובי... והשכל האנושי - בדרך כלל - מתגלה כפי התפתחות הגוף.

איש. 'כי מאיש לקחה זאת' - הראשונה לכולן.

ומבואר בדבריו הקדושים, שלכל הנשים יש את הבחינה של חוה, ולכן הן נקראות (כל אחת ואחת) 'אשה'.

והגאון הרב בצלאל קסלר שליט"א (היטיבו נון - עמוד קנ"ג) הוסיף וביאר:

ידוע מאמר חז"ל (נדה לא.) שלשה שותפים בבריאת האדם: אביו ואמו והקב"ה. והנה בבריאת חוה היו רק שני שותפים: הקב"ה ואדם, ועל כן קרא שמה 'אשה' - 'כי מאיש לקחה זאת'. אבל הנשים מכאן ואילך

ומאידך, עיקר מקומה וממשלתה של האשה הוא בקומת הלב והרגשות, המכונה בתורת החסידות חסד גבורה תפארת, ר"ת חג"ת.

ואשר על כן, תפקיד הבעל הוא להיות תמיד אחראי למלא ולהשביע את רגשותיה. הן על ידי שתחוש תמיד אהובה ורצויה מאוד על בעלה. והן על ידי שיודעת היטב שבעלה אוהב, מקבל ומעריך אותה איך שהיא. כמו שהיא, מבלי כל תנאים ושינויים.¹⁴

מנהיג ועוצמתי, בעל 'עמוד שדרה' וגב זקוף, שתוכל להישען עליו ב'עינים עצומות', ומבלי זה חייה אינם חיים.¹³

ומאידך, האיש זקוק לכך שיתנו לו את ה'מקום' שלו, ויאפשרו לו לבטא את ישותו ומנהיגותו בבית. וכמובן, שייכבדו אותו בכבוד הראוי לו.

הבדל שני - עיקר מקומו וממשלתו של האיש הוא בקומת השכל וההגיון האלקי, המכונה בתורת החסידות חכמה בינה דעת, ר"ת חב"ד.

מעין החכמה

בעל עמוד שדרה וגב זקוף שאפשר לסמוך עליו. יציב בדעותיו, יציב בהנהגותיו, בעל שיקול דעת נכון בזמן אמת, ויודע לקחת אחריות על מעשיו ועל הנהגותיו, ולבצע אותם באופן הטוב והנכון ביותר.

14. בית יהודי צריך להתנהל כך:

ההנהגה השכלית של הבית תונהג על ידי האיש, וההנהגה הרגשית תונהג על ידי האשה. אולם בבתיים שהאשה נותנת את משקל ההגיון והשכל, והבעל נותן את משקל הרגשות, הבית עלול להיחרב חלילה.

לכן בני זוג שרוצים להצליח יחדיו בחיים מאושרים ולגדל דורות ישרים מבורכים ומאירים, ה' ישמרם ויחיים, צריכים מאוד להקפיד לתת לכל אחד מהם את מקומו, האיש במקום השכל וההגיון, והאשה במקום הרגש הנכון.

בגרות נפשית - זה הבגרות של הרגשות והרצונות, והגדרת המציאות שסביבו.

בגרות רוחנית - כאשר האדם זוכה ובכח עבודתו העצמית מתגלה בו גילוי אלקי המאפשר לו להתקשר עם בורא עולם.

ואז מתגלים בו 'מוחין חדשים'. המוחין הללו אינם כחות השכל גרידא, כי לחשוב ולהסיק מסקנות בכח השכל, מסוגל גם ילד קטן. כשאנו אומרים שבשלב הבגרות הרוחנית מקבלים מוחין חדשים, הכוונה היא שנכנסים בו הכחות שהם מעבר למציאות הרגילה של בן אנוש, הכחות הנושאים בתוכם את הגילוי האלקי, את יכולתם הסגולית של בני ישראל להתקשר עם מה שלמעלה מהם...

13. טבעה של אשה שזקוקה להנהגה, אלא שצריכה לראות שההנהגה הזאת יציבה ובטוחה, והאיש שלפניה אכן

הבדל רביעי - איש בטבעו נוטה יותר אל הרוח, ואשה בטבעה נוטה יותר אל החומר.

וזאת עשה ה' יתברך כדי שהאשה תוכל לקבל על עצמה עול הבית עם הילדים, וכל התפקוד השוטף, מבלי כל נדבנד אחר.

מאיך, האיש הואיל ועיקר עולמו הוא העסק במושכלות בתורה הקדושה, על כן תמצא שכאשר הוא ימשך הרבה אחר התפקוד בבית, בלתי נמנע שתהיינה לו הרבה נקיפות מצפון, כי אין מקומו אלא בירכתי בית המדרש! מה שאין כן האשה, שמקומה בירכתי ביתה.

כלומר, שניהם מסוגלים לשני המצבים גם לבית וגם לבית המדרש,

הבדל שלישי - האיש הוא בחינת 'שר החוץ', האשה היא בחינת 'שר הפנים'. לכן מקומה הטבעי של האשה הוא בירכתי ביתה, כמאמר הכתוב: "אֲשֶׁתָּה כְּגִפֶּן פְּרִיָּה כְּרִיכָתִי בֵּיתִי" (תהלים קכח, ג). וכאשר אשה רוצה וחפצה כל הזמן לברוח מביתה, זה סימן ברור על מצב לא תקין בהנהגת ביתה ונפשה. סימן שחיה בחוסר גדול הגובל במצוקה, ולא מגיעה אל עצמה כלל.

כי ה' יתברך ברא אותה בטבעה צנועה ונסתרת, וכל כבודה בת מלך פנימה, וזו שכל מבוקשה הוא רק לצאת ולהיראות בין בני אדם, הרי זה סימן ברור על נקודת חוסר, ותחילת קלקול פנימי.¹⁵

מעין החכמה

היום יום, על המחיה ועל הכלכלה, וכו', אבל ברור שזה לא מקומה ותפקידה. הוא התחייב בכתובה על עשרה דברים: ואזון ואפרנס ואכלכל וכו' ואילו היא לא התחייבה על כתובה, אלא שהיא נושאת עמו בעול מתוך הרגשת שותפות ושייכות, ומתוך אהבת אמת שביניהם.

זה אחד מהקלקולים הגדולים שיצרה ההשכלה הארורה, לבנות קריירה לאשה ובכך להוציא אותה מביתה ולנתק אותה מכל עולמה הפרטי והאישי, להפוך את זו שכל מהותה להיות צנועה נסתרת ומכובדת, להיות הומיה וסוררת, זו שכל עולמה ואצילות נפשה זה בעלה וילדיה, להיות טרודה יום ולילה בעניינים חיצוניים אשר לא לה...

וכן ההנהגה הנכונה צריכה להיות גם כלפי הילדים היקרים הי"ו שלעולם האמא תרעיף רגשות והזדהות רגשית וכו' עם כל ענין, והאבא כדרכו במבט של הגיון טהור.

אצל האב יהיו הרגשות שכליים, ושם מקומם. ואצל האם יהיו הרגשות מן הלב, ושם מקומם, וזה סוד הכתוב: "כרחם אב על בנים" (תהלים קג, ג). 'רחמי אבי ולא רחמי אם! לכאורה האם רגישה יותר! אלא שרגשות שכליים קיימים לעד, וזה רחמים אמיתיים. ולכן רחמי האב נשגבים יותר, כיון שמקורם בשכל הטהור.

15. בלתי נמנע שהאשה צריכה לשאת עם בעלה בעול הבית, הפרנסה, ושאר צרכי

אנושות בפרטיות הבית, שהיא בסיס ויסוד לכל קיום הבית, ועליהם לדעת שההשלכה לכך שהם גרים אצל ההורים, זה חורבן הבית עד כדי גט, ח"ו.

יש לזכור, אצל ההורים מצוה לבוא לבקר, צריך לבקר, וחובה קדושה לבקר, אך אסור לגור אצל ההורים!

לגור אצל ההורים זו מצוה גדולה וחובה קדושה עד החתונה, ואסור לצאת מבית ההורים רגע לפני החתונה, אך מהחתונה לאחר חופה וקידושין כדת (לא רגע לפני) מתחילים פרק חדש בחיים שהוא: "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד" (בראשית ב. כד). הושלם הפרק הקודם - רווקות, והתחיל הפרק החדש נישואין.

הבדל ששי - נפשה של האשה משתוקקת לשמוע מבעלה דברי פרגון ומחמאות, לכן חייב כל איש להרבות בפרגון לאשתו על כל פרט.

יש להדגיש: פרגון של בעל לאשתו, כל מילה זה החיות הפנימית של הנפש שלה, כמו דלק לרכב, מבלי זה אי אפשר לתפקד, וכמעט אי אפשר לחיות.

ולכן בעל שלא מפרגן בדיבור לאשתו, הוא אכזרי. הפרגון של בעל לאשתו דומה להשקיה של עץ, שאי אפשר לצפות מהעץ לגדול ולהניב פירות מבלי מערכת של השקיה מסודרת.

רק שהאשה יותר שייכת בבית, לכן שם תשיג את שלימות נפשה והרגשתה הטובה. מאידך, האיש יכול להיות בבית ואף שמח בבית, אך את שלימות נפשו והרגשתו לא ישיג אלא בבית המדרש ששם מקורו, ולשם נברא.

הבדל חמישי - גופו של האדם מטבעו פחות תלותי בחומר. מה שאין כן לאשה ישנה יותר תלות, והיא, מטבעה, זקוקה ליותר. ולכן חובה על האיש להתחשב בצרכיה, ולהיות רגיש מאוד לספק אותם בזמן ובשמחה.

דוגמא לכך, הוא אחד מהצרכים החשובים ביותר שיש לנפש האשה, והוא הצורך לתכשיטים. ועל כך האדם מתחייב לה בכתובה: **זאזון ואפרנס ואכלכל**, 'ואפרנס' - זה תכשיטים! ולכן אסור לאדם בשום אופן להתעלם מכך.

כיוצא בדבר, יש לאשה צורך עז מאוד לפרטיות ולפינה משלה, ואין זה פוגע כלל באהבתה ובקרבת נפשה להוריה ולמשפחתה הקרובה, משום שאינה יוצרת פינה שקטה ופרטית כדי להתרחק מהם, אלא כדי להעניק לעצמה שקט ושלווה נפשית. כאשר צורך זה נפגע חלילה, כל קיום הבית בסכנה של ממש.

ברור איפוא, שאותם אנשים ההולכים לגור אצל ההורים, מתוך כך שרוצים לחסוך כסף לדירה, פוגעים הם

ובתכונות מיוחדות, השונות בתכלית זה מזו.

ולכל אחד מהם י'עד ה' יתברך תפקיד משלו, אמנם מטרת שניהם אחת היא - להשלים אחד את השני, הזכר שלים את הנקבה על ידי מילוי

כל אשה ראויה לפרגון אין סופי, יש אין ספור מעלות ותשבחות שצריך לרומם ולשבח אותה בהן...¹⁶

ונסכם את הקטע הארוך הזה:

ה' יתברך, ברא את האיש והאשה באופן ובצורה מיוחדת,

מעין החכמה

לשלוש בית. רבים אינם מסוגלים כלל לדמיין עד כמה גדול כחה של פעולה פעוטה, שיחת טלפון קצרצרה באמצע היום, מחמאה במקומה, או כל דבר המעיד על רגישות ואכפתיות.

גברים רבים מתקשים להבין את העוצמה הטמונה בהענקת פרח לנשותיהם. עלינו לגלות תשומת לב, ולא להמעיט בערכן ובכחן של מתנות לא יקרות, פתקים קטנים, מילים לבביות וכו' - וגם כאשר סדר היום עמוס מאוד, ניתן למצוא כמה רגעים כדי לומר מילים חביבות.

אם האשה נמצאת במשך היום בבית, היא עסוקה בדרך כלל בכביסה, בניקוי, בבישול וכדו' - הבה ננסה לתאר לעצמנו יום אחד בחייה של עקרת הבית - מכונת כביסה התקלקלה והתינוק החליק במים ונפל, ובדיוק אז התקשר המלמד של אחד מהילדים לצעוק עליה על בעיה כל שהיא בכיתה, וכעת מצלצל הטלפון שוב. מה עכשיו?! היא חושבת לעצמה.

ואז היא מרימה את הטלפון... ונשמע קולו של הבעל הנחמד ביותר בעולם. הוא רק התקשר לומר לה: שלום, כל היום חשבת עליך!... אני כבר יוצא הביתה. הוא הקדיש חמש עשרה שניות מזמנו כדי להתקשר, ולאשתו 'הוא עשה את היום' - זה המפתח של שלום בית...

16. כתב הגאון רבי יהושע חילו (משנת יהושע - אירוסין ונישואין, חלק א עמוד תלו), וז"ל:

הנה בכל ענייני הרוחניות של האדם יש שתי בחינות: המטרה הכללית - והעבודה הפרטית. כל הלומד תורה בישיבה שואף להיות תלמיד חכם, זוהי שאיפה ומטרה כללית - תכלית כל שנות הלימוד. אך העבודה הפרטית היא הסדר של כל יום ויום, ההתמודדות והנסיגנות של התמדה וביטול תורה של כל שעה.

כך גם בענין 'שלום בית'. ודאי שהרצון של כל אדם שבביתו ישורר שלום. זוהי מטרתו ושאירתו הכללית. אך צריך לדעת את גודל החשיבות של ענין הפרטים.

החזון איש זצ"ל כתב אגרת לחתן בשנה ראשונה לנישואיו, ונאמר בה בין היתר:

כיצד משמחה? טבע שלה להתענג על חינה בעיניו ואלו עיניה נשואות, ועליו להשתדל להראות... קירוב בריבוי שיחה וריצוי.

גברים רוצים תמיד לדעת מהו הסוד הגדול לשלוש בית. הם מצפים לאיזו נוסחא מסובכת שתסייע בידם לעשות את נשותיהם מאושרות. אולם באמת שהדברים היום יומיים והפעוטים לכאורה, הם המפתח הגדול

בשני, לא אחד בעצמו או אחד באחר חלילה, אלא אחד בשני!

כוונתנו היא, שזוג שלם, זה זוג שכל הַהי של האיש, כל המחשבות שלו, כל העולם שלו, זו היא.

והאשה, כל העולם שלה זה הוא, כל מהות ותמצית חייה זה הוא, ולא אחר חלילה. ולעולם לא תיכנס מחשבה זרה ורגש זר, ולא יעלה על קצה המחשבה, חס ושלום. אלא הרי היא מאוחדת עמו בתכלית, במחשבה דיבור ובמעשה.

ועתה נתבונן בתהליך המתרחש בין האירוסין לנישואין...¹⁷

תפקידו, והנקבה תשלים את הזכר על ידי מילוי תפקידה.

לפיכך זיווג הקדוש ברוך הוא לכל איש את האשה הראויה לו, כפי שורש נשמתו וכפי תכונת מדותיו, וזאת עוד קודם יצירתו בבטן אמו, וכאומרם בגמרא הקדושה (סוטה ב.): אמר רב יהודה אמר רב, ארבעים יום קודם יצירת הוולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, וכו'.

כלומר, שמציאות האדם השלם, זה רק כאשר הוא נשוי לאשתו, שכל המוח והלב שלו ושלה נתון אחד

מעין החכמה

אשה אינו הצד החזק שלה. יש מקרים רבים שקובעים עם אשה לצאת בזמן מסויים, וכשמגיע הזמן היא עדיין איננה מוכנה.

הגר"א טהרני מציין שחשוב מאוד לבעל לדעת את הפרט הזה, כי אז הוא ידע שלא כדאי לו להקפיד עליה בענין שמירת הזמנים, ויוכל להיות סלחן כלפי אשתו... וכבר מצאנו רמז לכך, שהרי סדרי נשים' וזמנים' של הרמב"ם הם שני סדרים שונים לחלוטין...

והנה, הבחור שלנו מעיין שוב ושוב בקטע העוסק באי שמירת הזמנים אצל אשה, ואז מגיעה השעה חמש, והוא יוצא למקום שנקבע. מביט אנה ואנה, ואינו רואה את הבת המדוברת. ממתין עוד חמש דקות, ועוד חמש, ועוד עשר, והיא עדיין אינה נראית באופק.

17. בחור שהיה בתקופת שידוכיו ונקבעה לו פגישה עם בת פלוני בשעה חמש אחר הצהריים. הבחור הקדים והגיע למקום ברבע לחמש, וכיון שנותרו לו כמה דקות עד הזמן שנקבע, נכנס לישיבה סמוכה, והושיט ידו לארון הספרים על מנת להוציא ספר ולעיין בו.

הוא לא התכוין להוציא ספר מסויים, אלא לנצל את זמנו עד הפגישה. הספר שעלה בחכתו היה 'אלופינו מסובלים', שחיבר הגאון רבי אליהו טהרני שליט"א. הספר עוסק במדת הסבלנות הנחוצה כל כך בין בעל לאשתו, והבחור פתח בדיוק בפרק י בו מאריך המחבר בהסברים ובדוגמאות על מדת הסבלנות.

כדי לסייע בקיבועה של מדת הסבלנות בבית היהודי, מציין הרב טהרני שהבעל צריך לדעת ששמירת הזמנים אצל

וארשתוך לי לעולם...

שלבים מרכזיים, והם: מעמד הר סיני, התקופה שביניתים, וימות המשיח.

נחזור על הדברים שכתבנו באמצע השיחה:

במעמד הר סיני זכינו לקשר המקביל לקשר האירוסין.

בתהליך יצירת הקשר בין הקב"ה לעם ישראל ישנם שלשה

מעין החכמה

הכלה המשיכה ואמרה, שכיון שראתה שהוא ממתין בסבלנות מופתית, ואחר כך עוד קיבל את פניה באיפוק, ואמר שאין היא צריכה להתנצל, 'כי כולנו בני אדם', ראיתי שעמדת במבחן בצורה הטובה ביותר, ולכן החלטתי להתארס עמך.

כיון שהדברים שקרא בספר עדיין היו חרוטים בזכרונו, המתין הבחור בסבלנות... הבת הגיעה רק בשעה חמש וחצי, ומתחילה להתנצל על האיחור המשמעותי.

כאשר החתן שמע את הדברים, ניגש אל ראש הישיבה שלו, הגאון הגדול רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל - ראש ישיבת טשעבין, וסיפר את דבריה של הכלה ואת השבחים המרובים ששמע מפיה אודות הסבלנות שלו.

הבחור, מצידו, שידוע כבר על 'שמירת הזמנים' אצל נשים, אמר ש'הכל בסדר ואינך צריכה להתנצל', הרי כולנו בני אדם, ולכל אחד מאתנו יש עיכובים... היא התנצלה שוב ושוב, והבחור דוחה את כל ההתנצלויות ואומר ש'באמת הכל בסדר'.

השאלה של החתן היתה, האם הוא מחוייב לומר לה שבעצם הוא איננו כל כך סבלן, ומה שהיא ראתה אותו מצטיין במדה זו היה מפני שכמה דקות לפני כן עיין בספר אלופינו מסובלים.

מה שקרה הוא, שעוד באותו ערב, נשברה הצלחת באירוסיהם של הבחור והבת ההיא. הבת שבה לביתה, ותיארה בפני הוריה את גדלותו וגם את סבלנותו המיוחדת של הבחור, ואמרה שלדעתה מדובר בבחור נדיר, שמלבד התמדתו ויגיעתו בתורה, ויראת השמים המופלגת שלו הוא מצטיין גם במדת הסבלנות, הנעדרת כל כך בתקופתנו.

הגר"א גניחובסקי זצ"ל שאל את תלמידו החתן האם כשעיין בדברים המובאים בספר אודות מדת הסבלנות, הסכים עם הדברים וקיבל על עצמו להתנהג בדרך זו. החתן השיב בחיוב, ואז אמר לו הגאון ראש ישיבת טשעבין שאם כך, אפשר לומר שהוא אכן מצויין במדת הסבלנות... (אוצר הסיפורים למחנכים ולמורצים, חלק ב עמוד 383 לגאון רבי ישעיה הורוויץ שליט"א).

לאחר האירוסין סיפרה הכלה לחתנה שבעצם היא לא איחרה לפגישה... גם אני הגעתי בדיוק בשעה שנקבעה, אבל המתנתי מרחוק, ורציתי לצפות בך, ולבחון כיצד הינך מתייחס לאיחור שלי... האם תהיה סבלן, או שמא תראה סימני עצבנות'...

ולאחר מעשה האירוסין (בזמן חז"ל) החלה תקופת ההמתנה.

ונבאר יותר: ¹⁹ לפני האירוסין לא היה קשר אמיתי, אך גם אחרי האירוסין עדיין אין לכלה השגה פנימית בחתונה - והיחוד ביניהם אף אסור - היא רק יודעת על מציאותו, והידיעה פועלת בה 'רצוא' וכלות הנפש אל החתן בצפייה עזה להכירו ולקבל ממנו השפעה פנימית. רק בנישואין זוכה הכלה לראות את מהות חתנה ולקבל ממנו השפעה פנימית, והדבר פועל בה 'שוב' אל המציאות כדי לממש ולהמחיש במציאות (בביתה, בילדיה ואף בהקף רחב יותר) את מעלות וכחות בעלה.

בימות המשיח נזכה לקשר המקביל לקשר הנישואין.¹⁸

והתקופה שבינתיים מקבילה לקשר שיש בין האירוסין לנישואין.

וממילא, אם נבין מה מתרחש בין האירוסין לנישואין, נוכל להבין מדוע עובר על עם ישראל מה שעובר.

וברשותכם נפרט יותר:

לפני שבני הזוג החליטו להתארס (על ידי טבעת, כאמור לעיל), עדיין לא היה ביניהם שום דבר הקושר ומחבר אותם. אך לאחר שהתארסו הם התחברו יחד, והחיבור הזה יוצר שייכות האשה לבעלה והיותה אסורה על אחרים.

מעין החכמה

כולם תיקונם וזיווגם נתקן ונעשה על ידי האנשים לבד.

ואילו הנוקבא הכוללת נתקנת על ידי הנשים.

אמנם, ביום הכיפורים גם הגברים מתקנים בנוקבא הכוללת... ואין כאן מקום להאריך].

ובימות המשיח, אנו נזכה שיהיה יחוד גמור בין פרצוף ז"א לפרצוף נוקבא, ומשם ימשך על כל העולם שפע עצום ונורא... ואבא רחמן יזכנו להיות בעולם הזה בעת היחוד הנורא הזה.

19. ראה בספר יין משמח (חלק ב - עמוד פב) לגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א.

18. ונחדד את הדברים:

בספרי הקבלה מבואר שהקב"ה האציל עשר ספירות קדושות - הנכללות בחמשה פרצופים - ובהן, ועל ידן הוא מנהיג את כל המציאות.

והנה, שני הפרצופים העיקריים שבהם מנהיג הקב"ה את עולמו, הם הפרצופים הנקראים: 'זעיר אנפין' (ובר"ת - ז"א) ו'נוקבא'.

ושני הפרצופים הללו הם מכוונים כנגד האיש היהודי והאשה היהודיה, האיש כנגד פרצוף ז"א, והאשה כנגד פרצוף נוקבא.

וזה לשון הרש"ש זיע"א (הקדמת רחובות הנהר): 'וכל אלו הזו"ן הגדולים...

וכשם שבקידושין כפשוטם בין איש לאשה קיימים שני עניינים - שייכות האשה לבעלה והיותה אסורה על אחרים, כך קיימים שני עניינים אלו בקידושין שבין הקדוש ברוך הוא לישראל...

אמנם כדי לזכות ולהגיע לשלב הנישואין, לשלב של "ולא יכַנֵּף עוד מוֹרֵיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת־מוֹרֵיךָ" (ישעיה ל, כ), צריכים לעבור זיכוך החומר, ולצורך כך, לצורך הנישואין, נתן הקב"ה לישראל תורה ומצוות, ומעביר אותם מה שמעביר, והכל רק כדי להטיב לנו! וכמו שנאמר: "כִּי אָנֹכִי יִדְעָתִי אֶת־הַמַּחְשְׁבֹת אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם נְאֻם ה' מַחְשְׁבוֹת שְׁלוֹם וְלֹא לְרָעָה לִתֵּת לָכֶם אַחֲרֵית וְתִקְוָה" (ירמיה כט, יא)...

הרב קם ממקומו בהתרגשות והחל להסתובב במטבח, עכשיו אני מבין מדוע באמצע מהלך הגאולה ציינה התורה את החתונה של אהרן ואלישבע.

הרי ארבע לשונות הגאולה הם מהלך אחד של גאולה, שתחילתו הוא במכת דם וסופו הוא במעמד האירוסין שבין הקב"ה לישראל.

והשלחות הזו הוטלה על שני הצדיקים: משה ואהרן. והם, לא יכלו לפעול את פעולת האירוסין הכללית, כל

ומכיון שתקופת האירוסין מתבטאת בכיסופין ובגעגועין, לכן נצטוינו לשמר בנפש (גם לאחר הנישואין) את תקופת האירוסין, וכמו שנאמר: "וְאַרְשֶׁתֶּיךָ לִי לְעוֹלָם" (הושע ב, כא).

החשק התמידי - הגעגוע הנובע תמיד מהתחושה שעדיין יש ריחוק בין הכלה והחתן, ועדיין לא זכו לראיית המהות השלימה - הוא הידלקי המניע את חיי הנישואין. הגעגוע העולה מן הכלה אל חתנה תמיד, מקנה לה חן מיוחד ונצחי בעיניו, והרי היא: "אֵילַת אֶהָבִים וַיַּעֲלֵת חֵן" (משלי ה, יט). החביבה על בעלה תמיד כבשעה ראשונה...

המעבר מהקידושין לנישואין גורם לכך שבני הזוג יוכלו לממש את הטמון בהם ולמלא ביחד את שליחותם בעולם...

ונסכם: פעולת האירוסין (על ידי טבעת) יוצרת קשר נפשי בין האשה לבעלה, קשר הגורם לתשוקה פנימית ולכליון הנפש...

והנה כל העניינים בנגלה שבתורה נובעים מפנימיות התורה, וכך בענייננו: הפירוש הפנימי שבדין 'האשה נקנית לבעלה' היא לאיחוד של הקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל הנעשה על ידי שלשת הדרכים של כסף שטר וביאה.

פרשת וארא - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

לאשה" (שמות ו, כג). 'ויקח אהרן'. הכל כמו שצריך, הכל כמו שלמעלה. בוא וראה, ראויה היתה בת שבע לדוד מיום שנברא העולם. ראויה היתה אלישבע לאהרן מיום שנברא העולם.

מה בין זה לזה? אלא הכל אחד. אבל שם לדין, וכאן לרחמים. כשהתחברה עם דוד - זה לדין, לערוך קרבות ולשפוך דמים. כאן באהרן - לשלום, לשמחה, להארת פנים, להתברך. ועל כן נקראת שם בת שבע, וכאן אלישבע...

זמן שהם עצמם, בחייהם הפרטיים, לא היו במדרגה הזו, של נישואין.

ולכן הוצרכה התורה לעצור באמצע מהלך הגאולה ולציין: דעו לכם שאהרן התחתן עם אלישבע! ועתה אפשר כבר בפועל להתחיל בפועל את מהלך הגאולה, שכאמור, התחיל במכת דם!...

ונסיים בדברי הזוהר הקדוש (שמיני דף לח ע"ב - בתרגום ללשון הקודש), רבי אלעזר פתח: "ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ומאידך, האיש זקוק לכך שיתנו לו את ה'מקום' שלו, ויאפשרו לו לבטא את ישותו ומנהיגותו בבית. וכמובן, שיכבדו אותו בכבוד הראוי לו.

ג. הבדל שני - עיקר מקומו וממשלתו של האיש הוא בקומת השכל וההגיון האלקי, ומאידך, עיקר מקומו וממשלתה של האשה הוא בקומת הלב והרגשות.

ד. הבדל שלישי - האיש הוא בחינת 'שר החוץ', האשה היא בחינת 'שר הפנים'. לכן מקומה הטבעי של האשה הוא בירכתי ביתה, ולכן כאשר אשה רוצה וחפצה כל הזמן לברוח מביתה, זה סימן ברור על מצב לא תקין בהנהגת ביתה ונפשה. סימן שחיה בחוסר גדול הגובל במצוקה, ולא מגיעה אל עצמה כלל.

א. אחד ההבדלים היסודיים והמהותיים בין האדם ואשתו לבין כל בעלי החיים, הוא במהות הקשר ביניהם. מבעלי החיים לא דורשים שתהיה להם תלות אחד בשני, לא דורשים מהם קשר נפשי. אך מהאדם ואשתו דורשים שיהיה ביניהם: אהבה, תשוקה, חבירות, ידידות, נעימות, שיחה, שותפות, שיתוף פעולה, תלות הדדית, נשיאה בעול, שייכות, והבעת רגשות אחד כלפי השני.

ב. גם בין האדם לאשתו ישנם כמה הבדלים: **הבדל ראשון** - האיש נברא מנקודה של 'מנהיג' ואילו האשה נבראה מנקודה של 'מונהגת', ולכן האשה עצמה מצד טבעה זקוקה להנהגה. כלומר, האשה זקוקה שבעלה יהיה מנהיג ועוצמתי, בעל 'עמוד שדרה' וגב זקוף, שתוכל להישען עליו ב'עינים עצומות', ומבלי זה חייה אינם חיים.

- ה. הבדל רביעי** - איש בטבעו נוטה יותר אל הרוח, ואשה בטבעה נוטה יותר אל החומר. **וזאת** עשה ה' יתברך כדי שהאשה תוכל לקבל על עצמה עול הבית עם הילדים, וכל התפקוד השוטף, מבלי כל גנדוד אחר.
- ו. הבדל חמישי** - גופו של האדם מטבעו פחות תלתי בחומר. מה שאין כן לאשה ישנה יותר תלות, והיא, מטבעה, זקוקה ליותר. ולכן חובה על האיש להתחשב בצרכיה, ולהיות רגיש מאוד לספק אותם בזמן ובשמחה.
- ז. הבדל ששי** - נפשה של האשה משתוקקת לשמוע מבעלה דברי פרגון ומחמאות, לכן חייב כל איש להרבות בפרגון לאשתו על כל פרט.
- ח. הבדל שביעי** - לאיש יותר קל לדייק בזמנים, מה שאין כן אצל האשה. צריך לדעת ששמירת הזמנים אצל אשה אינו הצד החזק שלה. יש מקרים רבים שקובעים עם אשה לצאת בזמן מסויים, וכשמגיע הזמן היא עדיין איננה מוכנה... והידיעה היא התרופה!

הפצת תורה חובקת עולם

- מרילנד
- קליפורניה
- קינגסטון
- ישראל
- ניו ג'רזי
- קנזס
- טורונטו
- אונטריו
- פנסילבניה
- קולורדו
- פריז
- מונטריאול
- סאו פאולו
- דרום קרולינה
- בואנוס איירס
- מילאנו
- קוזמל
- יוטה
- אמסטרדם
- סלפורד
- קוויבק
- אילינוי
- תאילנד
- ניו יורק
- ועוד ...
- אריזונה
- טקסס
- ברצלונה
- גאורגיה
- פלורידה
- גואטמלה

להצטרפות חייגו: 08-37-40-200

שעזרי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברנ'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

LIVE שני - כל שבוע בשעה: 20:00 השיעור השבועי

LIVE חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00 השיעור השבועי

לאור המצב הבטחוני מיקום השיעורים משתנה
יהיה ניתן להתעדכן באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il
* כל השיעורים יועברו בערוצי המדיה

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת וארא

ג' שבת התשפ"ד

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
18:00	17:28	16:37	באר שבע
17:58	17:26	16:35	תל אביב
17:55	17:24	16:33	חיפה
18:13	17:39	16:32	אילת
18:03	17:30	16:39	ירושלים
		16:19	ירושלים 40 דק'

מסירות א"ל הרב

מפי קדשו של אטור זיע"א

עם הארץ שמקסימום יודע לקרוא תהלים, אבל לבו מלא שמחה, בודאי ובודאי שהשי"ת נמצא על ראשו של אותו האיש שלבו תמים וטוהר.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

Français joindre :
 Русский присоединиться:
 English to join:
 Español Para unirse:
 עברית להצטרפות: